

Lieve Helena,

Ik stuur je een brief.

Ik, Alexandros, zoon van koning Priamos uit Ilion.

Ik weet niet of dat wel verstandig is. Misschien is het wel het domste wat ik ooit heb gedaan. Maar ik kan niet anders. Ook al weet ik dat na deze brief de dingen nooit meer hetzelfde zullen zijn. Want wat uitgesproken is, wordt onomkeerbaar voor altijd.

Eerst dacht ik: dit moet geheim blijven, dit mag het daglicht niet zien. Ik berg het op in de diepste kamer van mijn ziel, in de donkerste uithoek van mijn hart. En ik heb geprobeerd te zwijgen. De goden weten dat ik het heb geprobeerd. Maar hoe kan ik zwijgen over iets waar ik vol van ben? Je kunt vechten tegen je lot, maar zelfs de sterkste held kan die strijd niet winnen. Je verliest het altijd van jezelf. Zoals een bergrivier door de rotsen breekt, zo ontsnappen deze woorden me nu. Al sleuren ze alles mee, ook onszelf misschien.

Maar waarom maak ik me zorgen? Je weet best wat ik je wil zeggen. Is het niet, Helena? Je hebt gemerkt hoe mijn blik de jouwe zocht, je hebt gezien hoe ik naar je keek. Waarom zou ik zwijgen als mijn ogen al verteld hebben wat mijn stem niet zeggen kan? Dat ik brand van verlangen naar jou. Dat mijn hart brandt, en mijn hoofd en mijn buik. Dat mijn hele lijf brandt van liefde voor jou, Helena. En dat is zo vanaf het eerste moment dat ik je zag.

Het klinkt vreemd, maar dit moest zo zijn. Daar ben ik zeker van. Waarom ben ik anders naar Ilion gekomen misschien? Niet om van de Griekse steden en de Griekse zon te genieten. Ilion, de stad waar ik vandaan kom, is duizend keer mooier en rijker dan de stad waarin jij woont, en de zon staat er net zo stralend aan de hemel.

Ben je er nog, Helena? Lees je nog, Helena? Of heb je de brief al in duizend snippers gescheurd die nu wegwaaien in de wind over Sparta? Kijk niet boos, Helena. Kijk met de glimlach die je schoonheid stralen doet.

Ik wou dat ik je gezicht kon zien, terwijl jij deze woorden leest. Ik wou dat ik de brief was die je nu in je handen houdt. Dat ik de glimlach op je lippen zag, dat ik je zuchten hoorde, dat ik kon voelen hoe je het warm krijgt vanbinnen, net als ik toen ik deze woorden schreef.

Vroeger dacht ik dat je de liefde kon intomen, zoals een ruiter zijn paard. Ik weet wel beter nu. De liefde houdt de teugels vast, niet wij. Zij jaagt ons voort, en wij zijn als het paard in de handen van de ruiter.

Je man heeft mij in zijn paleis ontvangen. Hij heeft mij onderdak gegeven. Hij heeft mij aan zijn tafel uitgenodigd en hij heeft me zijn schatkist laten zien. En toch kan ik niet anders dan zijn gastvrijheid bedriegen. Want van alle schatten die de rijke koning Menelaos me getoond heeft, ben ik slechts geïnteresseerd in één. En hoe vriendelijk hij ook voor mij geweest is, ik vervloek hem voor zijn gastvrijheid als ik zie hoe hij zijn lompe handen om jouw middel legt. Ik ga kapot van jaloezie als ik zie hoe hij je aanraakt, of met zijn vingers door je blonde haren gaat. En weet je wat ik nog het minst begrijp? Dat hij je vasthoudt en daarna telkens weer loslaat. Mijn handen zouden je nooit laten gaan. Hij houdt niet echt van je, Helena. Hij stelt je schoonheid niet op prijs. Mocht hij dat wel doen, zou hij ons dan alleen laten, zo lang? Zou hij zo lang de stad uitgaan?

Zo verlang ik naar jou dat ik alles op het spel wil zetten. En dat ik van jou precies hetzelfde vraag. Ik heb er genoeg van, begrijp je? Ik heb er genoeg van stiekem contact te zoeken met je ogen.

Hoe spannend het ook is als onze blikken in elkaar haken zonder dat iemand het merkt. Ik zie hoe je de kleine Hermione kust, je evenbeeld. Ik lig op mijn rug en zing liefdesliedjes of dreun versjes op. Ik prevel in mijn slaap, tot het zweet mij uitbreekt en ik onrustig wakker word.

Misschien zal ik de geschiedenis ingaan als een zwakkeling, een hopeloze vrouwengek. Misschien zullen de mensen later verwijtend zeggen: 'Kijk, daar heb je Alexandros, door wie al deze ellende begon. Door hem branden nu onze huizen, vanwege hem wordt onze oogst vernield. Hij was beter niet geboren.' Het zal me wat. Alsof het mij wat uitmaakt wat mensen van mij vinden. Zij zijn nooit verliefd geweest als wij.

Lieve Helena, als je dit allemaal gelezen hebt en niet woedend bent geworden of in lachen bent uitgebarsten, als je niet verveeld voor je uit zit te staren en met je vingers krullen draait in je lange haar, maar als je nu door je kamer loopt als een opgejaagd dier, onrustig en hitsig, dan weet ik dat jij nu voelt wat ik voel. Dan weet jij net als ik, dat dit zo moest zijn.

Wij zijn maar mensen, klein en nietig. De goden, die beslissen hoe het leven van een mens eruitziet, hebben ons samengebracht. Kom, Helena. Er is geen weg terug. Volg mij. Je hoeft niet bang te zijn. Ilion zal goed voor je zijn. Een veilige haven. Een thuis. We vertrekken van hier. Ga met me mee over de wijnkleurige zee. Ga met me mee naar Ilion.

Alexandros

Een stad is veel meer dan een verzameling huizen, straten en pleinen. Veel meer dan een hoop op elkaar gestapelde stenen. Een stad, dat is de ziel van alle mensen die in die stad wonen. Die ziel kun je niet zien. Ze zit verscholen in de stenen, de straten, de huizen. Verborgen tussen de kieren van deuren en muren. Misschien is het daarom dat in een oorlog soldaten blijven vechten tot de stad van de vijand met de grond gelijk is gemaakt. Omdat ze met de stenen ook de ziel van de stad willen vernietigen.

De stad waarover ik jou ga vertellen heet Ilion – Troje noemen anderen haar. Om die stad is jarenlang gevochten. Je kent het verhaal vast. Er zijn zangers genoeg die zingen over Ilion. Weten zij veel! Ze waren er niet bij. Ze zeggen maar wat. Ik was erbij. Ik kan je zeggen hoe het ging. Die vreselijke oorlog in Ilion begon bij twee mannen die ruzie maakten om een vrouw. Die vrouw, dat ben ik. Je moeder. De mooie Helena, de goddelijke Helena, de mooiste vrouw van Griekenland. Want zo noemden ze me! Alle Griekse koningen wilden met me trouwen. Zo mooi was ik. Uiteindelijk koos ik voor Menelaos, je vader. En ja, ik heb hem graag gezien. Hij was mijn koning, ik zijn koningin. Iedereen dacht dat ik een perfect leven had. Ik heb het zelf ook gedacht. Ik had een gouden paleis en een man die koning was. En ik had jou, een schat van een baby. Toch heb ik het allemaal achter me gelaten. Het is lang geleden, maar ik herinner me perfect hoe de liefde me betoverd heeft.

Het begon met een brief die op een ochtend in mijn kamer lag. Een brief van Alexandros. Alexandros kwam uit Ilion. Hij was te gast in ons paleis. Ik had nooit gedacht dat een hoop letters op papier mijn leven zou bepalen en de loop van de geschiedenis zou veranderen. Maar zo is het gebeurd.

Jij was nog klein, Hermione. Je kon nauwelijks lopen. Als een weerloos eendje kwam je nog mijn richting uit gewaggeld,

terwijl je met je kleine handjes steun zocht tegen de kille muren van het paleis. Papa was weer eens het huis uit. Zoals zo vaak lag ik alleen in het grote, kille bed. Hoe vaak heb ik daar niet alleen gelegen? Koningin zonder koning. Het was vroeg in de ochtend. De dageraad strooide de eerste kleuren over de velden. Als een schilder met roze vingers. Het lage zonlicht viel door het houtwerk voor de ramen naar binnen en tekende gril- lige patronen op de vloer. Een zacht geritsel trok mijn aandacht. In een zinderende lichtvlek lag de brief die mijn leven zou veranderen.

Ben je ooit zo verliefd geweest dat de grond onder je voeten daverde? Zo verliefd dat het even duurde voor je begreep dat het niet de grond was die daverde, maar dat jij het was die op je benen trilde? Als je dat ooit meemaakte, dan kun je geloven wat mij overkwam. Maar als je het nog nooit voelde, dan kun je me niet begrijpen. Dan zul je zeggen, net als alle anderen... 'Helena! Hoe kon je zo dwaas zijn om alles achter te laten. Je man, je huis, je kind. Om helemaal alleen met je lief te vertrekken. Naar een land waar je niets of niemand kent, met een taal die je niet spreekt, en waar je voor altijd een vreemde zult zijn.' Dat zul je zeggen. Tot de dag dat jou precies hetzelfde overkomt. Tot de dag dat ook jij zo trilt op je benen dat het lijkt of de aarde onder je voeten davert.

Ik weet nog hoe hij me stond aan te kijken. Er waren meer mensen in de kamer, maar hij keek alleen naar mij. En ik had alleen oog voor hem. De rest van de wereld bestond niet meer. Ik zag hem en mijn vroegere leven was in één klap onbelangrijk. Alsof ik voor het eerst de zon zag en voordien alleen maar schaduwen had gekend. Zo gaat dat, als de liefde toeslaat. Net een bliksemschicht die een eenzame boom treft in het veld. En ik kon alleen maar naar adem happen, als een vis op het droge.

Mensen zeggen vaak dat al wat je doet, je eigen keuze is. Dat is niet zo. Ik koos de liefde niet. De liefde koos mij. En ik wist meteen: dit is het. Dit is liefde. Dit is het waar mijn moeder me over vertelde, toen ik haar bezorgd vroeg hoe ik kon weten wie de juiste man voor mij zou zijn. 'Niet bang zijn, Helena', zei ze. 'Als het zover is, zul je het merken.'

Met die hoop in mijn hart groeide ik op. Ik werd een mooie, jonge vrouw. Koningen uit heel het land zochten mij op en dongen naar mijn hand. Natuurlijk was ik gevleid. Maar nooit

voelde ik wat mijn moeder me beschreven had. Nooit zette een van die mannen de wereld op zijn kop. Nooit werd ik dronken van verlangen. Maar je kunt niet eindeloos wachten, dacht ik. En zeggen wijze mannen niet dat je het geluk moet buigen, zoals Hefaistos, de god met de kromme benen, het ijzer buigt boven het hete vuur. Dus ben ik met je vader getrouwd. Eerst vond ik hem vriendelijk en lief. Daarna ben ik van hem gaan houden. Maar toen ging de liefde voorbij en vond ik hem alleen maar vervelend.

Toen Alexandros in mijn leven kwam, begreep ik meteen wat mijn moeder me verteld had. Ongelooflijk! dacht ik, zo proeft de liefde. Zo voelt het dus om echt verliefd te zijn. Weet je hoe de wind soms waait, Hermione? Hoe hij genadeloos strak de bomen buigt, het koren plat legt en de stengels van de hoge distels knakt? Zo'n wind waaide door mijn leven de dag dat ik Alexandros zag. Hij waaide mijn hoofd overhoop en de benen van onder mijn lijf. En toen wist ik het. Van nu af is alles anders. Ik ben verliefd.

Misschien had ik de brief van Alexandros ongeopend moeten laten. Misschien had ik hem in duizend stukken moeten scheuren en laten meezeilen op de vleugels van de wind boven Sparta. Een hemel vol snippers. En Alexandros? Die had ik moeten laten weggagen door de wachters van mijn man. Ik had zijn kamer moeten binnenlopen en hem de huid vol schelden! In gedachten heb ik dat genoeg gedaan. Jij, koningszoon uit Ilion, weet je wel hoeveel macht mijn man heeft? Of ben je zo verblind door liefde dat je zelfs dat niet ziet? Pas maar op dat het vuur dat nu je hart in vlam zet, niet al wat je liefhebt, platbrandt tot op de grond. Ilion mag dan rijker zijn, de muren van zijn paleizen hoger en de vrouwen zijn er misschien met meer goud behangen, het zal de Grieken niet tegenhouden. Jij kent

mijn man Menelaos niet. Hij wordt razend als iemand hem iets afneemt. Hij zal zijn broer Agamemnon erbij halen. Dat doet hij altijd als het hem te veel wordt. Dan loopt hij naar zijn grote broer. Zoals een kleine jongen van wie je een speeltje afpakt, zijn vuisten balt, je grimmig aankijkt en dreigend zegt: 'Wacht maar tot mijn broer dat weet! Hij zal je in stukjes hakken.' Dat zal ook Menelaos doen. Agamemnon is een brutoot, en hij heeft machtige vrienden. Ze zullen je najagen, waar je je ook verstoppt. Achter de muren van het mooiste paleis, of tot diep in de hoek van een of andere onvindbare grot.

Dat had ik hem moeten zeggen, en dan had ik mijn dienaars hem het huis uit moeten laten ranselen. Maar dat deed ik niet. In de plaats daarvan gingen mijn ogen gulzig langs de zwierige letters. En die zwierige letters maakten woorden, en die woorden brandden gaten in mijn hoofd en in mijn hart. Hoe kon ik achteraf nog doen alsof ik de woorden van Alexandros niet gelezen had?